

**DEMOKRATI
ÄR DET
NYA GRÖNA**

Valguide 2026

Hur har partierna agerat i riksdagen under mandatperioden kring klimat, miljö, energi och demokrati – egentligen?

GREENPEACE

Inledning

Sverige är ett land av naturälskare och friluftsliv. Politiker pratar gärna om sin kärlek till naturen och inget parti säger sig stå för en politik som skadar vår miljö. Men hur väl stämmer det med verkligheten?

Vi är nu i en valrörelse där våra politiska företrädare argumenterar för den politik de vill genomföra. Men efter valet vidtar förhandlingar och "realpolitiska" förutsättningar som gör att det som var givet igår kan bli övergivet i morgon. Det är därför intressant att granska hur partierna har agerat rent konkret och ställt sig till politiska förslag i Sveriges riksdag.

Vi har analyserat alla åtta riksdagspartiers ställningstagande i 30 frågor inom områdena demokrati, klimat, miljö och energi. Det är frågor som har behandlats av riksdagen under nuvarande mandatperiod och besluten formar vårt samhälle och framtiden för våra barn och barnbarn.

Partiernas faktiska ställningstaganden säger många gånger mer än vackra löften om hur de kan tänkas rösta i liknande frågor efter valet. Det är vår förhoppning att listan ska ge en bra fingervisning om vad partierna egentligen tycker i avgörande frågor för morgondagens samhälle. Hur ställer de sig till exempel till flygskatten, till strandskyddet eller till förslaget om ekocid?

Om du vill veta mer om specifika propositioner eller individuella partiers ställningstaganden, kan du [läsa här](#) och klicka på länkarna.

Klimatmarsch i Göteborg den 14 mars 2026, ett halvår före valet. Foto: Will Rose, Greenpeace

Resultatet

Vem är bäst och vem är sämst i klassen när det gäller klimat, miljö, energi och demokrati?

Parti	Poäng
Miljöpartiet (MP)	28/30
Vänsterpartiet (V)	25/30
Centerpartiet (C)	17/30
Socialdemokraterna (S)	12/30
Sverigedemokraterna (SD)	1/30
Moderaterna (M)	1/30
Kristdemokraterna (KD)	1/30
Liberalerna (L)	1/30

1. Miljöpartiet (M) – 28/30 poäng

Miljöpartiet får full pott utifrån klimat-, miljö- och energiaspekter och får totalt hela 28 av 30 poäng i den granskning som Greenpeace har utfört.

Styrkor:

- Är det parti som har mest omfattande och långtgående politik för klimat och miljö.
- Verkar tydligast för en förnybar energiomställning och är emot ny kärnkraft.
- Driver flera förslag som skulle bidra till viktiga förändringar, till exempel införandet av en havsmiljölag och omställning till ett naturnära skogsbruk.

Svagheter:

- Har en förhållandevis positiv inställning till biodrivmedel vilket riskerar biologisk mångfald och bidrar till klimatutsläpp vid förbränning.

2. Vänsterpartiet (V) – 25/30 poäng

Vänsterpartiet får något lägre poäng än Miljöpartiet, men dessa partier är ändå i en klass för sig i jämförelse med övriga partier.

Styrkor:

- Driver många viktiga förslag för klimat och miljö som skulle bidra till en positiv samhällsomställning.
- Står upp för förnybar energi och står emot Tidöregeringens kärnkraftspopulism.
- Är, tillsammans med Miljöpartiet, det parti som tydligast driver på för att göra det billigare och enklare för människor att resa hållbart, t.ex. med elbilar och kollektivtrafik.

Svagheter:

- I en iver att värna svenska skattebetalare har de fört fram förslag som riskerar att motverka energiomställningen och därmed klimatarbetet.

3. Centerpartiet (C) – 17/30 poäng

Centerpartiet är det tredje bästa alternativet i vår granskning. De har en bra bit upp till Miljöpartiet och Vänsterpartiet, men befinner sig ändå ljusår från Tidöpartierna.

Styrkor:

- Tar mycket tydlig ställning emot fossila subventioner samt statliga subventioner av ny kärnkraft.
- Driver på för en energiomställning med satsningar på energieffektivisering och förnybar energi.

Svagheter:

- Det kraftiga försvaret av biobränslen liksom skogsägares rätt att bruka skogen som de själva vill är en politik som riskerar att leda till utarmning av biologisk mångfald och utsläpp av växthusgaser.
- Centerpartiet är en av de starkaste förespråkarna av koldioxidinfångning, men det är en metod där effekten ifrågasatts och som i värsta fall riskerar att avleda behovet av utsläppsminskningar.

4. Socialdemokraterna (S) – 12/30 poäng

Socialdemokraterna kommer ut sämst av de fyra oppositionspartierna och får grönt ljus i endast 12 av maximalt 30 frågor. Det är förvisso betydligt bättre än samtliga Tidöpartier, men väcker ändå frågor om var de står vid ett eventuellt regeringskifte.

Styrkor:

- Har en klar förankring i demokratifrågor, inklusive rollen för civilsamhället och folkbildningen samt folkrörelsebiståndet.
- Stödjer förslag som kan bidra till strukturella förändringar som nytt reseavdrag, klimatkrav på offentlig upphandling och gröna kreditgarantier.

Svagheter:

- Det är oklart var Socialdemokraterna står i många frågor då deras förslag tenderar att vara allmänt hållna och inte särskilt långtgående eller visionära.
- Socialdemokraterna var tidigare tydligt emot de massiva subventioner som Tidöpartierna vill ödsla på kärnkraft, men har börjat vackla i kärnkraftsfrågan på senare tid, vilket riskerar inte bara själva energiomställningen som sådan utan även framtida reformutrymmen och kommer att binda upp svenska skattebetalare (och regeringar) i mycket lång tid framöver.

Resterande fyra partier fick så låga betyg för sina ställningstaganden i de olika kategorierna under den senaste mandatperioden att det inte är meningsfullt att analysera deras politik här.

Klimatdemonstration i Stockholm den 16 april 2026. Foto: Rolf Lindahl, Greenpeace

Överblick i frågorna

Klimat	Grönt ljus	Gult ljus	Rött ljus	Not
Nej till avskaffad flygskatt	V, C, MP		S, SD, M, KD, L	1
Nej till sänkt reduktionsplikt för bensen och diesel	S, V, C, MP		SD, M, KD, L	2
Nej till sänkt skatt på bensen och diesel	V, MP	S, C	SD, M, KD, L	3
Ja till nytt avståndsbaserat och färdmedelsneutralt reseavdrag	S, V, C, MP		SD, M, KD, L	4
Avveckla fossila subventioner	V, C, MP		S, SD, M, KD, L	5
Stoppdatum för fossila bränslen	V, MP	C	S, SD, M, KD, L	6
Nej till att slopa de gröna kreditgarantierna	S, MP		SD, M, V, C, KD, L	7
Inför klimakrav på offentlig upphandling	S, V, C, MP		SD, M, KD, L	8
Inför en nationell koldioxidbudget	V, C, MP		S, SD, M, KD, L	9
Inför en Sverigebiljett för kollektivtrafiken	V, MP	C	S, SD, M, KD, L	10
Miljö	Grönt ljus	Gult ljus	Rött ljus	Not
Nej till uppluckrat strandskydd	V, MP		S, SD, M, C, KD, L	11
Inkludera Ekocid i Romstadgan	S, V, C, MP		SD, M, KD, L	12
Bibehåll lägre moms på reparationstjänster	V, MP		S, SD, M, C, KD, L	13
Ge naturen rättigheter i svensk grundlag	MP		S, SD, M, V, C, KD, L	14
Ställ om till naturnära, hyggesfritt, skogsbruk	V, MP		S, SD, M, C, KD, L	15
Förbjud bottenråkning	V, C, MP	S, SD, M, KD, L		16
Inför en havsmiljölag	V, MP	S	SD, M, C, KD, L	17
Energi	Grönt ljus	Gult ljus	Rött ljus	Not
Bevara förbudet mot uranutvinning	S, V, C, MP		SD, M, KD, L	18
Nej till statliga subventioner av kärnkraft	S, V, C, MP		SD, M, KD, L	19
Stimulera utbyggd solvärme	V, MP	C	S, SD, M, KD, L	20
Slopa skatt på egenproducerad el	C, MP		S, SD, M, V, KD, L	21
Nej till fler kärnreaktorer på flera platser	V, MP	S, C	SD, M, KD, L	22
Nej till att tillåta kärnkraftverk längs hela den svenska kusten	V, C, MP	S	SD, M, KD, L	23
Nej till att slopa målet om 100% förnybart	S, V, C, MP		SD, M, KD, L	24
Demokrati	Grönt ljus	Gult ljus	Rött ljus	Not
Ja till skydd för personer som deltar i den offentliga debatten		S, SD, M, V, C, MP, KD, L		25
Stärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende	S, M, V, C, KD, MP, L		SD	26
Stärkta förutsättningar för civilsamhället	S, SD, V, C, MP		M, KD, L	27
Bibehåll folkrörelsebiståndet	S, V, C, MP		SD, M, KD, L	28
Nej till begränsad demonstrationsfrihet		S, SD, M, V, C, MP, KD, L		29
Gör en samlad översyn av preventiva tvångsmedel	S, V, C, MP	SD, M, KD, L		30

Klimat

Nej till avskaffad flygskatt

Med stöd av Socialdemokraterna slopar Tidöpartierna flygskatten i budgetpropositionen för 2025. Flyget är subventionerat genom skattebefrielse från koldioxidskatt och energiskatt. Det innebär att flyget gynnas på bekostnad av klimatsmartare resätt som tåg.

Nej till sänkt reduktionsplikt på bensin och diesel

Tidöpartiernas beslut att kraftigt sänka den så kallade reduktionsplikten, dvs inblandning av biodrivmedel i bensin och diesel, ökar de fossila utsläppen. Biodrivmedel är förvisso inte en långsiktigt hållbar lösning och leder precis som fossila bränslen till klimatutsläpp samt riskerar en utarmad biologisk mångfald. Men det är fel att slopa reduktionsplikten utan att samtidigt införa åtgärder som minskar trafiken och ökar elektrifieringen.

Nej till sänkt skatt på bensin och diesel

Användningen av fossila bränslen måste upphöra snarast och ett viktigt steg för att detta ska ske är att upphöra med alla fossila subventioner. Att då öka subventionerna av fossila bränslen accelererar klimatkrisen. Det är en kortsiktig och felaktig åtgärd. Socialdemokraterna och Centerpartiet har reserverat sig i riksdagen mot Tidöpartiernas förslag om sänkt skatt för att de istället vill se riktade förslag som stödjer personer i glesbygd, men har samtidigt föreslagit egna varianter som skulle öka utsläppen. Centerpartiet har emellertid tydligare kompletterande förslag som gynnar en omställning bort från fossilberoendet. De får gult.

Ja till nytt avståndsbaserat och färdmedelsneutralt reseavdrag

Tidöpartierna rev 2022 upp det liggande förslaget till ett nytt förändrat reseavdrag som syftade till att gynna miljöanpassade och kollektiva färdmedel. Istället fortsätter de gamla reglerna att gälla, vilket är en miljöfarlig skattesubvention som bidrar till ökad bilism och utsläpp och minskar de kommunala skatteintäkterna.

Avveckla fossila subventioner

Samtidigt som många partier förespråkar att vi ska frigöra oss från fossilberoendet så subventionerar staten användning av fossila bränslen med omkring 30 miljarder kronor (2023), vilket är cirka tio miljarder mer än hela Sveriges nuvarande klimat- och miljöbudget. Miljöpartiet är det parti som har de tydligaste kraven på att avveckla alla fossila subventioner och yrkar dessutom på att Sverige ska verka för ett internationellt förbud mot subventioner av fossila bränslen. Bra!

Stoppdatum för fossila bränslen

Utvinning och användningen av fossila bränslen måste upphöra snarast. Detta är något som de flesta partier säger. Att slå fast en tydlig plan för detta med tidsatta mål bidrar till att förverkliga något som annars lätt stannar vid retorik. Miljöpartiet har den mest ambitiösa planen för detta, följt av Vänsterpartiet. Även Centerpartiet yrkar på en snabb utfasning, men specificerar ett stoppdatum enbart för energiproduktionen.

Nej till att slopa de gröna kreditgarantierna

Tidöregeringen har beslutat att tills vidare frysa alla nya så kallade gröna kreditgarantier. Kreditgarantier är inte bidrag utan innebär att staten fungerar som en trygghet för banker och investerare när de vill satsa på projekt som är tekniskt mogna men kapitalintensiva. Utan dessa garantier riskerar viktiga klimatinvesteringar att försenas eller aldrig genomföras. Socialdemokraterna och Miljöpartiet har i följmotioner krävt att kreditgarantierna ska bibehållas.

Inför klimakrav på offentlig upphandling

Staten, kommuner och regioner upphandlar för strax över 800 miljarder kronor varje år och hur denna upphandling görs kan påverka viktiga samhällsmål. Sommaren 2022 lämnade den förra regeringen en lagrådsremiss där det föreslogs att det skulle införas en skyldighet att vid offentlig upphandling beakta klimatet, miljön, människors hälsa, djuromsorg samt sociala och arbetsrättsliga aspekter, om upphandlingens art motiverar det. Tidöpartierna har emellertid lagt förslaget i byrålådan.

Inför en nationell koldioxidbudget

De svenska klimatmålet slår fast att vi ska nå nettonoll utsläpp 2045. Men för att världen ska hålla sig i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål är den totala, ackumulerade, mängden koldioxid det viktiga. För att inte övertrassera vår andel av den globala koldioxidbudgeten bör därför en nationell utsläppsbudget införas. Ett förslag som stöds av Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet.

Inför en Sverigebiljett för kollektivtrafiken

Ett införande av en nationell klimatbiljett gör det billigare och lättare att resa hållbart. Med sådana biljetter kan resenärer använda en och samma biljett för all kollektivtrafik till rimliga priser, vilket har potential att minska utsläppen från transportsektorn radikalt. Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill införa liknande biljetter medan Centerpartiet istället vill införa en kollektivtrafikbonus.

Miljö

Nej till uppluckrat strandskydd

Strandskyddet är en grundläggande del av Sveriges allmänna naturskydd. Förslaget om ett uppluckrat strandskydd som endast gynnar ett fåtal, har drivits igenom av Tidöpartierna med stöd av Socialdemokraterna och Centerpartiet och undergräver framtida generationers tillgång till våra gemensamma stränder.

Inkludera Ekocid i Romstadgan

Förslaget om att storskalig miljöförstöring, så kallad ekocid, ska erkännas som ett brott mot mänskligheten har fått allt bredare stöd på sistone. Samtliga oppositionspartier har lagt konkreta förslag om att ekocid läggs till i Romstadgan. Detta skulle ge möjlighet att utkräva ansvar och kriminalisera storskalig miljöförstörelse genom ett åtal vid Internationella brottmålsdomstolen.

Bibehåll lägre moms på reparationstjänster

Svenskar lever som om vi hade fyra jordklot. Det är inte hållbart. Vi behöver ställa om till en cirkulär ekonomi. Förlängd livslängd på varor och att motverka slit-och-släng-samhället där reparationer stimuleras är viktiga delar. Tyvärr var det endast Vänsterpartiet och Miljöpartiet som yrkade på detta i riksdagsbehandlingen.

Ge naturen rättigheter i svensk grundlag

Vårt juridiska system behöver vila på förståelsen att livet på jorden hänger samman i ömsesidiga beroenden. Vi måste därför balansera mänskliga behov med behoven för andra arter och för livet som helhet. Enligt FN:s panel för biologisk mångfald riskerar omkring en halv till en miljon av dagens drygt åtta miljoner arter på jorden att utrotas inom några årtionden om inte kraftfulla åtgärder sätts in för att hejda den negativa utvecklingen. Flera länder, så som Ecuador, Colombia och Nya Zeeland, har tillerkänt naturen och dess ekosystem rättigheter i nationella lagar och Miljöpartiet yrkar på att naturens rättigheter inkluderas i regeringsformen, en av Sveriges grundlagar.

Ställ om till naturnära, hyggesfritt, skogsbruk

För att klara klimatkrisen och rädda den biologiska mångfalden måste skogsbruket ställas om i grunden och fler värdefulla skogar måste skyddas. Vi måste skapa ett hållbart skogsbruk som gynnar både dem som lever av skogen och i skogen. Ett skogsbruk i samklang med ekosystemen kräver en övergång till naturnära och hyggesfria skogsbruksmetoder, vilket Miljöpartiet och Vänsterpartiet har motionerat om.

Förbud bottentrålning

Bottentrålning är en av de mest skadliga verksamheterna som finns för marina ekosystem och havsbottnar och ger dessutom massiva utsläpp av växthusgaser. Att samtliga riksdagspartier nu stödjer att det blir möjligt att förbjuda bottentrålning i marina skyddade områden är naturligtvis välkommet, men nu behöver fler steg vidtas, vilket Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet har motionerat om.

Inför en havsmiljölag

Miljömålsberedningen föreslog 2021 att det ska införas en havsmiljölag som utgångspunkt för riksdagens och regeringens havsmiljöarbete. Havsmiljölagen ska fastställa att syftet med regeringens havsmiljöarbete är att uppnå riksdagens beslutade miljö kvalitetsmål Hav i balans samt levande kust och skärgård. En ekosystemansats ska vara utgångspunkt för varje regerings havsmiljöarbete som även ska vila på vetenskaplig grund.

Energi

Bevara förbudet mot uranutvinning

Tidöpartiernas plan är att göra Sverige till ett kärnkraftseldorado och beslutet att häva förbudet mot uranutvinning, i strid mot nästan alla tunga miljöinstanser, är ett steg i den riktningen. Uran är ett giftigt och radioaktivt material och uranbrytning innebär betydande miljö- och hälsorisker som leder till skador på mark, vatten och den biologiska mångfalden. Särskilt stora är riskerna i alunskiffer, där den största mängden uran finns i Sverige.

Nej till statliga subventioner av kärnkraft

I strid med en lång rad remissinstanser har Tidöpartierna drivit igenom ett massivt stödpaket för ny kärnkraft på hundratals miljarder kronor i skattesubventioner. "Ett av de största och mest långsiktiga ekonomiska stöden till enskilda företag i Sveriges historia", skrev Chalmers i sitt yttrande om förslaget. I stödpaketet kan skattebetalarna tvingas sponsra kärnkraften i upp till 40 år framåt för att Tidöpartierna ska få sin vilja igenom.

Stimulera utbyggd solvärme

Att ställa om till förnybar energi är en central del i klimatomställningen. När det gäller solenergi är det snarare solvärme än solet som kan bidra till utsläppsminskningar. I ett globalt perspektiv står uppvärmning för ca 50% av energianvändningen, varav en hel del är i industriprocesser. I Sverige kan solvärme med säsongslagring bidra till att minska mängden biobränslen i fjärrvärmenätet och därmed minska koldioxidutsläppen och hotet mot den biologiska mångfalden. Miljöpartiet och Vänsterpartiet har motionerat för etablerandet av en nationell strategi och planeringsmål för utbyggd solvärme.

Slopa skatt på egenproducerad el

Sverige går mot strömmen i Europa genom att som enda land höja skatten på solel och sänka investeringsstöden, trots EU-rekommendationer om att slopa skatter på egenanvänd förnybar el. Sverige kombinerar en låg tröskel för beskattning med unionens högsta energiskatt. Det hämmar utbyggnaden av stora solcellsanläggningar och bromsar därmed den gröna omställningen. Enligt Svensk Solenergi är det som att odla tomater i sin trädgård och tvingas betala skatt varje gång man äter en.

Nej till fler kärnreaktorer på flera platser

Tidöpartierna har drivit igenom att det ska vara möjligt att bygga fler reaktorer på flera platser än vid de tre nuvarande kärnkraftverken vi har i Sverige. Att öppna upp för fler reaktorer på flera platser i Sverige ökar strålningsriskerna för människor och miljö. Ny kärnkraft är en farlig distraktion som bromsar energiomställningen mot hållbar förnybar energi. Trots detta röstar såväl Socialdemokraterna som Centerpartiet delvis med Tidöpartierna och öppnar upp för fler reaktorer, dock bara på de existerande platserna. Det blir gult ljus för dem.

Nej till att tillåta kärnkraftverk längs hela den svenska kusten

Förslaget att tillåta kärnkraft i skyddade kust- och skärgårdsområden strider mot miljöbalkens syfte att bevara orörda landskap. Detta kan leda till omfattande och oåterkalleliga skador på unik natur, kulturmiljöer och biologisk mångfald. Utöver de miljömässiga riskerna kommer det att få negativa konsekvenser för lokalsamhällen och näringar som turism, fiske och friluftsliv. Socialdemokraterna sticker ut från övriga oppositionspartier och skriver i sin följd motion att de avslår propositionen, men vill samtidigt att regeringen ska återkomma i frågan. Det blir gult.

Nej till att slopa målet om 100% förnybart

Sedan den tvärpolitiska energiöverenskommelsen 2016 har Sverige haft 100 procent förnybar elproduktion till 2040 som mål. Målet har bidragit till långsiktighet och tydlighet gentemot branschen. Men eftersom detta står i vägen för Tidöpartiernas kärnkraftsplaner ingick det i Tidöavtalet att ersätta detta mål med ett mål om 100 procent fossilfri elproduktion, vilket därmed möjliggör kärnkraft. Samtidigt är detta att slå in öppna dörrar eftersom svensk elproduktion sedan lång tid tillbaka är i det närmaste fossilfri. Detta påtalades av en samlad opposition, som också röstade emot förändringen.

Demokrati

Ja till skydd för personer som deltar i den offentliga debatten

För att bättre skydda journalister, människorättsaktivister och organisationer från kränkande stämningar antog Europeiska unionen i april 2024 ett nytt "anti-SLAPP-direktiv". Syftet är att

förhindra att företag missbrukar domstolar för att tysta dem som uttrycker kritiska åsikter, samt att skydda individer och organisationer inom EU från denna typ av rättsövergrepp. Det är ett viktigt steg i kampen för att skydda yttrandefriheten och demokratin. Dessvärre är regeringens förslag om hur EU-direktivet ska integreras långt ifrån tillräckligt. Flera remissinstanser lyfter att regeringens föreslagna implementering har en för låg ambitionsnivå. Svenska Journalistförbundet konstaterar att om förslaget blir verklighet "innebär det att Sverige lägger sig på en europeisk lägstanivå när det gäller skydd mot SLAPP."

Stärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende

I tider av alltmer auktoritära och högerpopulistiska tendenser där demokratin hotas runtom i världen är det viktigt stå upp för och värna demokratin. Därför är det bra att stärka det institutionella skyddet för Sverige som demokratisk rättsstat. Genom förslaget blir det svårare att ändra grundlagarna och skyddet för domstolarnas och domarnas oberoende ska långsiktigt stärkas. Inte helt oväntat röstade Sverigedemokraterna som enda parti emot förslaget.

Stärkta förutsättningar för civilsamhället

Ett livaktigt civilsamhälle är en väsentlig del av vår demokrati. Det bidrar till att fördjupa och bredda engagemanget i samhället och därigenom till att utveckla själva demokratin. Men under denna mandatperiod har flera delar av svenska civilsamhället, inte minst biståndsorganisationer och fredsrörelsen, utsatts för stora påfrestningar och plötsligt ändrade förutsättningar till följd av beslut av Tidöregeringen.

Bibehåll folkrörelsebiståndet

Genom det så kallade folkrörelsebiståndet understödjer svenskt civilsamhälle en demokratisk utveckling i omvärlden. Men civilsamhället bidrar även till att stärka den svenska demokratin och medverkar till folkbildning om centrala samband och förutsättningar för mänskliga rättigheter och en hållbar utveckling. Tidöpartiernas nedskärningar av folkrörelsebiståndet, dess ryckighet och misstänkliggörande av civilsamhället urgröper förutsättningarna för folkrörelser i Sverige och dess möjligheter att bidra till ett ändamålsenligt utvecklingssamarbete.

Nej till begränsad demonstrationsfrihet

Att skapa säkra förutsättningar för enskilda att använda sin mötesfrihet och demonstrationsfrihet är viktigt för att värna demokratin. Samtidigt innebär de nya förslagen att polisens verktygslåda för att flytta, ändra eller ställa in sammankomster blir större, vilket gör demonstrationsrätten mer villkorad, mindre absolut och skapar oförutsägbarhet. Demonstrationsrätten handlar inte bara om rätten att samlas, utan om rätten att samlas där budskapet når fram. I ett allt hårdare samhällsklimat, där inte minst klimataktivister svartmålas (för berättigad kritik av undermålig politik), riskerar förslaget att leda till ökad repression mot

miljöförsvare och en oroande urgröpning av demonstrationsrätten – från att vara en ovillkorlig demokratisk rättighet till att bli en avvägningsfråga gentemot statens intressen.

Gör en samlad översyn av preventiva tvångsmedel

Det är angeläget att skydda människor och samhället från allvarlig brottslighet. Samtidigt har de senaste årens allt hårdare och mer allomfattande åtgärder från statens sida för att säkerställa detta skydd lett till en ökad statlig "kontrollapparat" över medborgarna som riskerar grundläggande friheter. Enligt Lagrådet urholkar förslagen i regeringens lagrådsremiss det skydd och de rättigheter som ges i regeringsformen, Europakonventionen och EU:s stadga. Lagrådet konstaterar vidare att förslagen medför att ytterst integritetskränkande åtgärder kan riktas mot en avsevärt vidare krets av personer än tidigare regler, inklusive personer som inte har varit delaktiga i någon brottslig verksamhet. Tidöpartierna har sedan åtgärderna beslutades tillsatt en utredning. Men istället för en samlad översyn är inriktningen snarare på att införa ännu fler och mer omfattande kontrollåtgärder, även utan tidsbegränsning.

Hur har vi genomfört analysen?

Greenpeace har gått igenom motioner och omröstningar i riksdagen under mandatperioden sedan Tidöregeringen fick makten, hösten 2022. Under en mandatperiod behandlas tusentals motioner och förslag inom en lång rad ämnesområden. Vi har avgränsat oss till 30 frågor som berör klimat, miljö, energi och demokrati.

När vi gjort urvalet har vi valt att granska frågor utifrån fyra kriterier, nämligen om de bidrar till eller försämrar förutsättningarna för:

- en minskning av Sveriges utsläpp av växthusgaser i linje med klimatmålen
- ett bevarande av biologisk mångfald och skydd av värdefull natur
- en omställning till ett utsläppsfritt och förnybart energisystem
- en stärkt demokrati och ett vitalt civilsamhälle

Men även inom dessa områden är det alldeles för många behandlade frågor, varför vi har valt ut sådana som vi anser är såväl representativa som transformativa och samtidigt uttrycker en ambitionsnivå i linje med de fyra målsättningarna.

För att få grönt ljus behöver ett parti ha motionerat om eller röstat för ett bra förslag (t.ex. avveckla fossila subventioner) alternativt röstat emot eller reserverat sig mot ett dåligt förslag (t.ex. avskaffa flygskatten). Rött ljus får de partier som lämnat eller röstat för dåliga förslag eller röstat emot bra förslag. Gult ljus kan handla om partimotioner som i brödtext stöder ett bra förslag men inte lämnar konkreta yrkanden, alternativt att de bara delvis stödjer bra förslag eller delvis är emot de dåliga.

För referens innehåller listan länkar till de propositioner, betänkanden eller motioner som frågan handlar om. De som är länkade under respektive ämne hänvisar till ett betänkande eller

en proposition som behandlar ett förslag från regeringen. Under grön och gul kategori länkar vi till partiernas följdmotioner på dessa propositioner, respektive egna initiativ som de har tagit under mandatperioden.

Notera att denna sammanställning granskar specifikt hur partierna har agerat i riksdagen, Sveriges högsta beslutande församling. Det utesluter inte att partierna i andra dokument eller sammanhang, vid sidan av riksdagsarbetet, kan ha kompletterande eller andra positioner. Sammanställningen inriktar sig dessutom på partiernas officiella ståndpunkter i riksdagen, så som de uttryckts i motioner eller omröstningar av ledande företrädare som partiledare eller talespersoner. Det innebär att fristående motioner från enskilda ledamöter under allmänna motionstiden inte nödvändigtvis inkluderas, även om ämnena kan överlappa.

Vi har tagit med två fall som, när denna granskning genomförts, inte har slutbehandlats i riksdagen eftersom de är principiellt viktiga frågor och eftersom partierna redan har deklarerat sina ståndpunkter genom motioner, även om själva omröstningen ännu inte genomförts. Även en fråga som Tidöregeringen har valt att inte gå vidare med har inkluderats.

Detta gäller:

- Förslaget om att begränsa demonstrationsfriheten (Prop. "Stärkt säkerhet vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar"). Eftersom inga partier har lämnat några följdmotioner av propositionen utgår vi från att de stödjer propositionen.
- Förslaget om att öppna upp för nya kärnkraftsreaktorer längs den svenska kusten. Här har däremot motioner lämnats av oppositionspartierna, vilka tydliggör deras positioner.
- Förslaget om att införa klimatkrav e.dyl. på offentlig upphandling. Tidöpartierna har valt att inte gå vidare med den förra regeringens lagrådsremiss.

Vi hoppas att denna valguide gör det lite lättare för dig att skilja mellan de olika partierna. Den ger dig möjlighet att titta närmare på vad de faktiskt har gjort i riksdagen under de senaste fyra åren, och inte bara vad de säger. Vi önskar dig ett bra val, och kom ihåg:

GREENPEACE